

Tyto okruhy jsou používány při státní závěrečné zkoušce studentů **bakalářského oboru Politologie** na Katedře politologie a mezinárodních vztahů Fakulty filozofické Západočeské univerzity v Plzni, kteří zahájili své studium v akademickém roce **2014/15 a později**.

Státní závěrečná zkouška v bakalářském oboru Politologie sestává z obhajoby bakalářské práce, jedné povinné části a jedné volitelné části. V rámci volitelné části státní závěrečné zkoušky si student vylosuje jeden okruh. V povinné části jsou okruhy rozděleny do dvou bloků, přičemž z každého si student vylosuje jeden okruh. Známkou z povinné části je souborným hodnocením výkonů v obou dílčích blocích. V případě, že student neuspěje v jednom z dílčích bloků povinné části, bude celá povinná část hodnocena známkou nevyhověl(a). Celková doba trvání státní závěrečné zkoušky je maximálně 60 minut. Vzhledem k tematické šíři okruhů může komise určit, na která dílčí témata se student v rámci okruhu zaměří.

OBHAJOBA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

V rámci obhajoby bakalářské práce student nejprve stručně (zpravidla 2–3 minuty) představí téma, cíle a závěry své bakalářské práce. Poté jsou předneseny posudky vedoucího a oponenta bakalářské práce, na jejichž obsah student reaguje. Členové komise mohou studentovi položit doplňující otázky týkající se obsahové i formální stránky bakalářské práce. Celková doba obhajoby bakalářské práce je přibližně 15 minut.

STUDIJNÍ MATERIÁLY K PŘÍPRAVĚ NA STÁTNÍ ZÁVĚREČNOU ZKOUŠKU

Jednotlivé okruhy státní závěrečné zkoušky tematicky vycházejí z obsahu konkrétních předmětů ve studijním plánu oboru. Při přípravě na státní závěrečnou zkoušku by měl student vycházet ze znalostí a dovedností nabytých v jednotlivých předmětech a povinných studijních materiálech uvedených v Courseware u jednotlivých předmětů. Návaznost okruhů v jednotlivých částech a blocích na předměty ve studijním plánu je následující:

KAP/OPBSZ – Obecná politologie

Blok A – přehledové okruhy

- KAP/ZP, KAP/UMET, KAP/UMV, KAP/UPZ, KAP/CPS, KAP/PAVS, KAP/UNIE, KAP/GEO

Blok B – profilové okruhy

- KAP/DPT, KAP/EPT, KAP/PF, KAP/KOMP, KAP/EPOS, KAP/PADE, KAP/VOLB

KAP/PSBSZ – Specializace Politika a stát

- KAP/TS, KAP/NAS, KAP/NEDE, KAP/VP, KAP/CKT, KSA/KSAP

KAP/PMBSZ – Specializace Politika a média

- KAP/PKON, KAP/PMA, KAP/NOM, KAP/PROP, KAP/CKT, KAP/UPZ, KSA/FSV
-

KAP/OPBSZ – OBECNÁ POLITOLOGIE

student si vylosuje jeden okruh z každého bloku

BLOK A – PŘEHLEDOVÉ OKRUHY

1. Politologie jako sociální věda. Vznik a vývoj oboru, předmět oboru, vývoj podoborů.
2. Metody a výzkumný proces v politologii. Kvalitativní a kvantitativní metody, metody sběru dat a metody analýzy dat, postup při výzkumném procesu.
3. Mezinárodní vztahy jako sociální věda. Vznik a vývoj oboru, předmět oboru, vývoj podoborů.
4. Vývoj politické žurnalistiky od počátku tisku. Počátky politické žurnalistiky (Defoe, Swift), halířový tisk, prestižní tisk, žlutý tisk, počátky investigativní žurnalistiky (Pulitzer), rozvoj rozhlasu a televize, veřejnoprávní vs. komerční média, fenomén CNN.
5. Vývoj českého politického systému v období 1848–1993. Zrod české politiky, vývoj ústavních systémů a jeho mezinárodněpolitické souvislosti v jednotlivých etapách.
6. Ústavní systém České republiky. Struktura ústavních institucí, jejich vzájemné vztahy a fungování v praxi.
7. Český stranický systém od roku 1989 do současnosti. Zrod/obnovení politického stranictví, vývoj ideových proudů, formát a mechanismus stranického systému.
8. Vývoj veřejné správy na českém území od roku 1848 do současnosti. Organizační principy, struktura a fungování státní správy a samosprávy v jednotlivých etapách.
9. Územní samospráva v českém politickém systému. Orgány a působnost obecních a krajských samospráv, volby do územních samospráv.
10. Vývoj evropské integrace od padesátých let dvacátého století do současnosti. Klíčové mezníky politického vývoje evropské integrace, prohlubování a rozšiřování evropského integračního procesu v jednotlivých etapách.
11. Politický systém Evropské unie. Orgány zákonodárné, výkonné a soudní moci v Evropské unii a vztahy mezi nimi. Institucionální propojení politických systémů Evropské unie a členských států.
12. Pravomoci a veřejné politiky Evropské unie. Dělbá pravomocí, vnitřní trh, hospodářská a měnová unie, kohezní politika, společná zahraniční a bezpečnostní politika.
13. Stát v politické geografii. Základní politicko-geografické charakteristiky státu (atributy státnosti, tvar území, hranice, vnitřní uspořádání států, centrum a periferie, jádrová oblast, hlavní město), vnitřní a vnější suverenita (rozpadlé státy, kvazistáty, anomální politicko-geografické jednotky).
14. Region v politické geografii. Definice regionu, základní typy mezinárodních politicko-geografických regionů (transhraniční, transnacionální, makroregion/panregion), vnitrostátní regiony (typy, regionální disparity a jejich vliv na politiku státu, regionalismus, decentralizace, separatismus), složené státy (federace, konfederace, regionální stát).
15. Politická geografie světových panregionů. Zásadní procesy a události, které formovaly zadaný světový panregion. Současná politicko-geografická struktura zadaného panregionu a činitelé, kteří ji výrazným způsobem ovlivňují (etnická, jazyková a náboženská mapa, konflikty, spolupráce, integrace, geopolitika mocností, ekonomické aktivity apod.). Komise studentovi zadá jeden ze světových panregionů.

BLOK B – PROFILOVÉ OKRUHY

1. Antické politické myšlení. Komparace Platóna (díla Ústava, Zákony a Politikos) a Aristotela (dílo Politika), helénská římská tradice (komparace vrcholné stoi, epikureismu a pyrrhonismu).
2. Vybrané otázky křesťanského odkazu. Percepce státu a spravedlnosti u Aurelia Augustina (analogie boží a pozemské obce) a Tomáše Akvinského (aristotelská inspirace republikanismem a její spojení s křesťanskou etikou); spory mezi legisty a monarchomachy.
3. Suverenita a vládnutí v novověku. Výuka a charakter vladaře v renesanci (komparace Machiavelliho díla Vladař a díla O výchově křesťanského vladaře Erasma Rotterdamského), konceptualizace suverenity (Bodin, Grotius), smysl a charakter teorií společenské smlouvy (rozdíl mezi teoriemi Hobbesa, Locka a Rousseaua).
4. Vybrané směry dějin politického myšlení. Utopismus (More, Campanella, Fourier), politická moc, autorita a demokracie (Burke, Montesquieu, Tocqueville), stát a společnost v německé filozofické tradici (Kant, Hegel).
5. Teorie politické kultury. Charakteristika, základní koncepty a možné klasifikace, rozdíl mezi interpretativním a explanačním pohledem, normativní a empirický přístup, koncepce Almonda a Verby.
6. Systémové přístupy v politologii. Teorie politického systému, systémová analýza, strukturní funkcionalismus, funkce vstupů a výstupů politického systému.
7. Problematika reprezentace zájmů. Teorie elit (charakteristika klasické teorie elit a revidované teorie elit, vybraní představitelé), pluralismus (charakteristika a rozdíl mezi kontinentální a americkou tradicí) a neo/korporativismus (charakteristika korporativismu a jeho revitalizace v podobě neokorporativismu), kritická reflexe představených modelů reprezentace zájmů.
8. Ideologické směry. Liberalismus (liberální svobody: Locke, egalitární liberalismus: Rawls, pravicový libertarianismus: Hayek a Rothbard), konzervatismus (základní znaky konzervatismu: Burke, konzervatismus jako postoj: Oakeshott), socialismus (komunistická společnost: Marx, sociálně-demokratický směr: Bernstein, frankfurtská škola: Adorno, Horkheimer a Marcuse, politika třetí cesty: Giddens).
9. Demokracie a totalitarismus. Teorie demokracie (koncept polyarchie: Dahl, elitní demokracie: Schumpeter, konsociační model: Lijphart, deliberativní demokracie: Habermas) a teorie totalitarismu (Arendt, Aron, Talmon, Sartori, Voegelin).
10. Nová sociální hnutí. Feminismus (humanistický, liberální, marxistický, radikální, postmoderní), zelené myšlení (environmentalismus a ekologismus) a multikulturalismus (pluralistický, liberální, kritický).
11. Politické systémy Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku a Spojených států amerických. Mezníky ústavního a politického vývoje, klíčové ústavní instituce a vztahy mezi nimi, stranické systémy a jejich vývoj.
12. Politické systémy německy mluvících zemí (Spolkové republiky Německo, Rakouské republiky a Švýcarské konfederace). Mezníky ústavního a politického vývoje, klíčové ústavní instituce a vztahy mezi nimi, stranické systémy a jejich vývoj.
13. Politické systémy zemí románské Evropy (Francouzské republiky, Italské republiky a Španělského království). Mezníky ústavního a politického vývoje, klíčové ústavní instituce a vztahy mezi nimi, stranické systémy a jejich vývoj.
14. Politické systémy vybraných evropských monarchií (Nizozemského království, Belgického království, Švédského království a Norského království). Mezníky ústavního a politického vývoje, klíčové ústavní instituce a vztahy mezi nimi, stranické systémy a jejich vývoj.

15. Politické systémy zemí postkomunistické střední Evropy (Polské republiky, Slovenské republiky a Maďarské republiky). Mezníky ústavního a politického vývoje, klíčové ústavní instituce a vztahy mezi nimi, stranické systémy a jejich vývoj.
16. Politické systémy vybraných zemí jihovýchodní Evropy (Slovenské republiky, Chorvatské republiky, Bulharské republiky a Rumunské republiky). Mezníky ústavního a politického vývoje, klíčové ústavní instituce a vztahy mezi nimi, stranické systémy a jejich vývoj.
17. Politické strany a zájmové skupiny. Definice a rozlišení politických aktérů, funkce politických stran a zájmových skupin, klasifikace a typologie politických stran a zájmových skupin (typy a příklady).
18. Stranické systémy. Definice stranického systému, institucionalizace stranického systému, relevance stran ve stranických systémech, typologie stranických systémů (typy dle Duvergera, Blondela, Sartoriho, Maira, Siaroffa a příklady).
19. Poměrné volební systémy. Typologie, hlavní proměnné, politické účinky poměrných volebních systémů.
20. Většinové a smíšené volební systémy. Typologie, hlavní proměnné, politické účinky většinových a smíšených volebních systémů.

KAP/PSBSZ – SPECIALIZACE POLITIKA A STÁT

student si vylosuje jeden okruh

1. Stát a státnost. Vývoj státnosti a státu, problém definice státu (státocentrismus vs. stát jako sociální konstrukt), typologie států (hledisko formy správy: unitární stát, federace, konfederace a regionální stát), teorie vybraných autorů (Sørensen, Cooper, Kolstø).
2. Ekonomické modely funkcí a rozsahu státu. Merkantilismus, laissez-faire stát, stát blahobytu, neoliberalismus a governmentality.
3. Stát a společnost. Modely zprostředkování zájmů (liberálně-pluralitní model a liberální korporativismus), občanská práva jako ochrana před rozpínavostí státu, stát z pohledu uplatňování moci (dimenze moci).
4. Moderní stát, legitimita a systémy vlády. Definiční znaky moderního státu dle Webera, politické a občanské náboženství, komparace idealistických typů demokracie s teorií polyarchie, defektní demokracie.
5. Příčiny a dynamika separatismu. Příčiny vzniku a vývoj separatistických hnutí. Explanatorní teorie separatismu.
6. Normativní teorie separatismu. Debaty o etické dimenzi separatismu: teorie remediální, plebiscitární, národního sebeurčení. Nacionalistické a libertariánské teorie.
7. Typologie separatismů a příklady separatismů v Evropě. Typy separatismů a konkrétní příklady separatismů v západní a východní Evropě.
8. Soudobé problémy separatismu mimo Evropu. Příklady separatismů z makroregionů Severní Amerika, Afrika, Asie a Latinská Amerika (hnutí, příčiny a důsledky včetně kontextu).
9. Totalitní režimy. Definice a přístupy ke studiu (spor historismu a modernismu, Arendt, Linz, Aron, Friedrich a Brzezinski), příklad uplatnění definičních znaků.
10. Autoritativní režimy. Definice a typologie (Linz), příklady jednotlivých typů, odlišnosti oproti totalitním režimům, posttotalitní režim, kvazitotalitní režim, sultanistický režim.
11. Komunistický režim jako specifická podoba nedemokratického režimu. Obecný model a strukturální charakteristiky komunistických režimů ve středovýchodní Evropě, vzájemné odlišnosti režimů a jejich možná typologizace.
12. Přechody k demokracii. Teoretické přístupy k tranzitologii a k důvodům ukončení nedemokratických režimů, typologie přechodů k demokracii (Huntington, Karlová a Schmitter), fáze přechodů k demokracii (Rustow, Przeworski), vliv podoby přechodu na nově nastolený režim, zamrzlý přechod a nastolení nové podoby nedemokratického režimu, konsolidovaná demokracie.
13. Výzkum a konceptualizace veřejné politiky. Policy a vědní či studijní obory, klasifikace veřejné politiky, tradice a přístupy ve vývoji zkoumání veřejných politik, tzv. rychlá analýza a dovednosti analytika.
14. Veřejné politiky. Možnosti vymezení problému a získávání informací (dimenzionální analýza, analýza hranic, strom problému, SWOT analýza, analýza aktérů, studie proveditelnosti).
15. Veřejně-politické dokumenty. Charakteristika a typologie legislativních, výzkumných, strategických a advokačních veřejně-politických dokumentů.
16. Modely a teorie veřejných politik. Model politického systému, funkcionalismus, politické arény, politické sítě.
17. Klasická sociální teorie. Marx, Weber, Gramsci, Michels.
18. Moderní politologická teorie. Dahl, Blondel, Edelman.

KAP/PMBSZ – SPECIALIZACE POLITIKA A MÉDIA

student si vylosuje jeden okruh

1. Politická komunikace jako vědní obor a společenská praxe. Aktéři a směry politické komunikace.
2. Historie politické komunikace. Tři věky politické komunikace a proměny strategií politických aktérů v jejich rámci.
3. Teorie politické komunikace. Reprezentačně-liberální a participačně-liberální teorie a jejich pohled na veřejný komunikační prostor, principy, vlastnosti a účely politické komunikace.
4. Systémy politické komunikace. Čtyři teorie tisku a tři modely vztahu médií a politiky.
5. Výzkum v politickém marketingu. Kvantitativní a kvalitativní metody: průzkum veřejného mínění, šetření, segmentace, velká data, šetření pomocí fokusních skupin, deliberativní výzkum.
6. Politické kampaně v teorii a praxi. Teorie masové propagandy, behaviorismus, komunikační přístup, teorie racionální volby, marketingové teorie. Teorie kognitivních, programových a přesvědčovacích účinků.
7. Cíle a strategie politického marketingu. Cíle politického marketingu z hlediska dlouhodobé udržitelnosti a strategické, organizační a komunikační prostředky politického marketingu.
8. Public relations v politice. Definice, odlišnosti od politického marketingu, strategie public relations, sociální média a public relations. Role tiskového mluvčího, příklady řešení problémů v praxi.
9. Zpravodajství a publicistika. Žánry a příklady, nastolování agendy.
10. Žurnalistika v praxi. Vyhledávání zpráv, výběr zpráv, shromažďování zpráv, hodnocení zdrojů zpráv, sestavování zpráv, redigování zpráv.
11. Teorie a nová média. Kyberoptimisté, kyberpesimisté a kyberskeptici (vysvětlení a příklady autorů), kyberutopie.
12. Sociální média a politická komunikace. Logika fungování sociálních médií, druhy sociálních sítí, revoluční potenciál, politická participace, mikroblogging, hashtag, hoax, dezinformační kampaně.
13. Propaganda. Politická propaganda, veřejná diplomacie, kulturní diplomacie a soft power jako nástroje vnější a vnitřní politiky státu v moderní době (vymezení pojmů, vzájemné rozdíly, příklady).
14. (Re)interpretace národních dějin jako nástroj pro posílení platného politického a normativního řádu. Význam dějin pro současnou politiku, produkce historických narativ a jejich vliv na panující politický řád, proměna interpretace dějin po kvalitativní změně režimu, role médií v tomto procesu, příklady.
15. Význam propagandy pro udržení legitimacy v nedemokratických režimech. Důležitost propagandy pro nedemokratický režim, příklady využití (Sovětský svaz, Německo, Itálie, Československo).
16. Teorie nedemokratických režimů. Možnosti vymezení totalitního režimu (Linz, Friedrich a Brzezinski, Aron, Arendt) a autoritativního režimu (Linz), vzájemné odlišnosti obou podob režimu, typologie autoritativních režimů a příklady jednotlivých typů.
17. Klasická sociální teorie. Marx, Weber.
18. Klasická a moderní politologická teorie Gramsci, Dahl, Blondel, Michels.